

Příklad cvičení se psem z připravované knihy F. Šusty „Lidsko-psí konverzace, jak si vytvořit komunikační signály pro snazší život“.

Knihy vyjde během podzimu 2021 u nakladatelství Plot a obsahuje mnoho návodů pro cvičení se psem i s vlastní myslí, které mají za úkol zlepšit společnou komunikaci psů s jejich majiteli. Pro zájemce nabízím možnost reklamy (na pokrytí nákladů s tiskem knihy) jednak v knize samotné a také zde na webu www.treninkjerozhovor.cz v části věnované knize. Pro bližší informace o podmínkách reklamy se na mne, prosím, obraťte na treninkjerozhovor@seznam.cz

František Šusta

Ukázka je z kapitoly 7, Malé zprávy s velkým významem

Bridge pro jackpot – „zasloužil sis obrovskou odměnu“ nebo ve výchově „udělal jsi mi obrovskou radost“

Představte si, že pracujete v podniku, který dostal několik poukázek pro zaměstnance na večeři v restauraci zdarma. Váš šéf je teď rozdává jako bonusy za dobrou práci a zrovna vy jste udělali něco malého nad standard svých povinností. Takže za pár dnů vyrazíte do restaurace s poukázkou. Přijdete tam a vidíte, že zrovna dnes má restaurace „den italských specialit“ a to je něco, co vy ze všeho nejvíc milujete. V důsledku jste tedy získali za splněný úkol před pár dny úžasnou odměnu právě teď. Řeknete si v tu chvíli „to mám ale skvělou práci“? Já osobně bych si řekl už jenom „to je ale skvělá restaurace“. Práce, za kterou jsem se sem dostal, už totiž proběhla a byla odměněná úplně normálním poukazem do úplně normální restaurace. V tréninkové terminologii bych řekl, že moje práce byla posílena standardní odměnou. To, že je ta odměna ve skutečnosti úžasná, jsem zjistil až po pár dnech a tím pádem už se nespojuje s prací. Spojuje se s restaurací, ve které právě stojím.

Trénujeme-li psa za pamlsky či jiné odměny, dává nám to možnost ocenit výjimečný výkon výjimečnou odměnou. Takové výjimečné odměny se v terminologii pozitivního tréninku označují jako jackpoty. Já osobně je rád využívám především tam, kde pes projevil nějakou

statečnost nebo pokud chci ukázat, že nějaká činnost je pro něj výhodnější než jiná (při takovém porovnávání dvou různě výhodných aktivit mluvíme o tzv. diferencovaných odměnách a více o nich píšu v knize Trénink je rozhovor (Plot, 2014). Obvykle nedávám super významnou odměnu za to, že pes něco konečně pochopil – z mé zkušenosti ho pak jackpot většinou tolik rozruší, až zapomene, za co že ho vlastně dostal.

Pokud už ale chcete využívat tu a tam v tréninku takové superodměny, mohlo by se vám vyplatit mít s nimi spojený „superbridge“. Tedy například pokud příchod normální odměny označuje zvuk klikru, pak by příchod superodměny označoval zvuk píšťalky nebo nějakého velmi výrazného slova, třeba i hodně citově zabarveného. Proč? Protože bridge je tím, co zazní ve chvíli, kdy se psovi chování povedlo a s ním si tedy pes své chování spojí (tak jako člověk v příkladu dostal za svůj výkon poukázku). Odměna přichází až se zpožděním. Pokud chceme chování „superposílit“ velmi výraznou odměnou a přitom její příchod ohlásíme stejným zvukem bridge, který zní celý trénink, pak možná nebude mít ona velká odměna už na samotné chování vliv. Vliv měl bridge, protože zazněl při chování. A obyčejný bridge žádnou superodměnu nesliboval. Ta přišla až po něm...ale to už mohl být pro psa jiný příběh. Úplně stejně, jako příklad s poukázkou do restaurace.

Na každý pád nic nepokazíte, když psa takový signál naučíte. Mě osobně se vyplácí při cvičích spojených s nepříjemnými zákroky. Třeba kapání do očí, oškrabávání zubního kamene na špičácích, zkracování drápků...to vše Verunce v tréninku označuji nikoliv klikrem, ale emotivním výkřikem „výborně“, po kterém následuje jackpot. Jsem přesvědčen, že to má vliv na její ochotu tyto nepřiměřené manipulace podstupovat.

Nácvik tohoto signálu si ale nebudeme spojovat s nepříjemnými ošetřeními, ale s nezávaznou hrou. V tuto chvíli máte pejska, který ze cvičení v kapitole IV chápe celý základní tréninkový dialog „CHCI PRÁCI – TADY JÍ MÁŠ – PRACUJU – DĚLÁŠ TO SPRÁVNĚ – ODMĚNA. Pokud tomu všemu rozumí (hlavně bridge jako „děláš to správně“ je mu jasný), tak by mohl zvládnout cvičení na rozlišení výhodný/ještě výhodnější.

Praktické cvičení: Za co jsou prémie

Pro koho je určeno: Pro kohokoliv, jehož pes už ovládá základní tréninkový dialog z pěti vět a především rozumí standardnímu bridgi. Bridge pro jackpot není něčím, co by bylo pro vaši komunikaci vyložene důležité, ale může vám pomoci při cvičích, které pes sice umí, ale jsou nepříjemné a chcete v nich zvýšit jeho motivaci.

Smysl a podstata cvičení: Dáváme psovi zažít srovnání dvou stejně náročných cviků, z nichž jeden označuje standardní bridge a přichází standardní odměna a druhý je spojen s novým jackpotovým bridgem a velmi výraznou odměnou. Na konci cvičení pak testujeme, kterému úkolu dá přednost, pokud má možnost udělat oba. Nový jackpotový bridge pak zobecňujeme na dalších situacích.

Na co si dát pozor: Nejprve si ověřte, zda váš pes vůbec odlišuje jackpot a standardní odměnu. Je mnoho psů, kteří ten rozdíl nepoznají. Pokud si nejste jistí, co váš pes chápe jako top odměnu, udělejte si nejprve cvičení pro zjištění jeho preferencí, které uvádím hned jako další po tomto. Někteří psi také nepracují pro odměnu, ale vyloženě pro vás a v tom případě jackpot také neodliší. To není chyba, prostě jen povaha psa, se kterou je potřeba při tréninku počítat*

Pokud budete jackpot dávat jako velké množství standardních odměn (tedy ne jiný druh, ale prostě jen více stejných), doporučuji dávat vždy celou dávku naráz a ne v několika hrstech po sobě. Pokud dáte jackpot jako tři hrsti po sobě, pak podle mého názoru s předchozím chováním psa souvisela jen ta první, ty zbylé dvě jsou za koukání na vás.

U volby targetů (tedy předmětů, jichž se bude pes dotýkat) dbejte na to, aby byly psa odlišitelné – pokud by se například lišily jen barvou, pak ověřte, zda psi umějí tuto barvu odlišit. Raději ať se liší také tvarem a velikostí. Zároveň ale ať jsou oba stejně lákavé, stejně daleko od psa...zkrátka aby ve fázi testování měl pes stejnou šanci dotknout se obou. A poslední rada - dejte si pozor, abyste psa svým výkřikem představujícím jackpot bridge napoprvé nevyděsili.

Co budete potřebovat: Standardní odměny a standardní bridge, jackpoty a několik předmětů sloužících jako targety. Na straně psa je podmínkou, aby uměl označovat target (v podstatě jako cvičení s chrastítkem v kapitole IV).

Podrobný postup:

- 1) Vyberte si zvuk, který bude „jackpotovým bridgem“. Tento zvuk by se určitě neměl dát zaměnit s významnými slovy, tedy například se zákazovým signálem a no reward markerem (zprávou o chybě). Pokud jste si zvolili slovo, naučte se ho vyřknout emotivně, ale ne děsivě – aby bylo i z intonace jasné, že označuje velkou odměnu a velký úspěch.*
- 2) Nacvičte standardní target za standardní bridge a odměnu - připravte si dva zřetelně odlišné targety, které tentokrát žádný zvuk nevydávají (na rozdíl od chrastítka v kapitole IV).*

Klidně mohou posloužit i boty, dětské hračky...hlavně aby je pes uměl od sebe odlišit. Jeden z těchto targetů bude tím „obyčejně výhodným“ – tedy za standardní odměny. Projděte si s ním stejné cvičení, jako při dříve popsaném tréninku s chrastítkem (viz kapitola IV), jen tentokrát psa nebude volat chrastění, ale půjde se targetu dotknout prostě jen proto, že ho před sebou vidí. Záměrně nepoužívejte ani slovní podnět. Jediným podnětem bude „vidím target.“

3) Procvičte bridge pro jackpot – zvuk, který jste si vybrali jako „jackpotový bridge“ nejprve jen cca třikrát vydejte společně se standardním bridgem a psovi pokaždé dejte jackpot „prostě za nic“. Je důležité, aby oba zvuky zazněly několikrát společně (tedy například „výborně“ a klikr v jednu chvíli), protože novému slovu pes ještě nerozumí. Toto je samozřejmě možné jen tehdy, pokud vaším standardním bridgem není slovo, ale například klikr (lze klikat a mluvit v jednu chvíli, ale nelze říci dvě slova naráz.) Pokud máte jako standardní bridge i jackpotový bridge slovo, pak v tomto případě říkejte rovnou onen jackpotový. „Standardně výhodný“ target odložte a vezměte do hry druhý – supervýhodný. Pro větší odlišení ho můžete psovi ukazovat i druhou rukou, než první target. Ted' si projdete podobné cvičení, jako v bodě 2, ale s tím rozdílem, že za dotyk na tento druhý target se ozve nový „superbridge“ a hned po něm přijde jackpot. Ještě při prvním dotyku vydejte standardní i jackpotový bridge naráz (pokud to technicky jde), dále už označujte jen oním novým bridgem pro jackpot. Návrat do základní „nulové pozice“ (CHCI PRÁCI“) označte jen obyčejným bridgem a odměňte standardní odměnou.

4) Nyní oba targety střídáte během cvičení tak, že pokud nabídnete standardní target a pes se ho dotkne, přijde standardní bridge i odměna. Pokud nabídnete „supervýhodný target“ a pes se ho dotkne, pak vydejte „jackpotový bridge“ a po něm jackpot. Můžete si zvolit třeba i to, že normální target je vlevo a supervýhodný vpravo. Návrat do základní nulové pozice odměňujte pořád standardně jako dosud. V této části použijte oba targety nejméně šestkrát nebo raději více (ideálně například takto: 3krát standardní, třikrát jackpot, dvakrát standardní, dvakrát jackpot, jednou standardní, jednou jackpot)

5) A přichází test – nyní oba targety nabízejte psovi naráz. Ujistěte se, že jsou od psa oba ve stejné vzdálenosti, že se objevily ve stejnou chvíli a že jsou oba stejně dostupné. Pokud si pes bude preferovat „supervýhodný target“, pak podle všeho pochopil jeho spojení s jackpotem a pravděpodobně i s jackpotovým bridgem.

6) Zobecnění do tréninku - stejné cvičení udělejte ještě s několika dalšími věcmi, vždy dvojice výhodný/supervýhodný s příslušnými tomu odpovídajícími bridgi. S každým dalším cvičením zmenšujte počet opakování (viz krok 4), než uděláte test (viz krok 5). Pokud už váš pes

tuto hru dobře zná, můžete mu nějaký target označit jackpotovým bridgem pouze jednou a později ukryt mezi několik targetů standardních a udělat test. Pokud bude váš pes při testu zřetelně preferovat to, co označoval „jackpotový bridge“, pak jste získali skvělý nástroj k tomu, abyste psovi velmi zpříjemnili i to, co nemá rád a snadněji ho to naučili. Podobně jako se to vyplatilo mě při nácvicích různých ošetřování u Verunky.

Zobecnění do života výchovy – pokud máte psa, kterému opravdu záleží více na vaší spokojenosti než na odměnách, pak můžete začít toto slovo používat i ve chvílích, kdy u sebe nemáte extra velkou odměnu, ale psovi se opravdu povedlo něco výjimečného. Tehdy bude znamenat jen „udělal jsi mi obrovskou radost“. V takovém případě ale nezapomeňte psa pohladit, pochválit, dát do toho všechnu emoci, o kterou takový pes stojí. Ale pozor, pokud je váš pes opravdu spíše na odměny (nebo jde o štěně, se kterým ještě nemáte takový vztah), pak se o zobecnění tohoto signálu do života mimo trénink nepokoušejte a nechte si toto slovo pouze do tréninku. Pokud byste ho používali bez souvislosti s jackpotem, ztratí pro psa svou sílu a vám pak nebude fungovat tam, kde ho potřebujete (jako třeba při čištění zubů a kapání do očí).

Jak tenhle signál funguje u nás? Už jsem to vlastně naznačil v textu výše – velice nám ulehčuje ta chování, která Verunka sice chápe, ale jsou jí nepříjemná. A protože právě ona patří i k těm psům, pro které je stejně důležitá spokojenost člověka jako pamlsk, musím do slovíčka „výborně“ dávat opravdu emoci, která vyjadřuje moji radost. Na druhou stranu ale vím, že v běžném životě bych ho bez odměn použil jen výjimečně. Jakkoliv jsem pro Verunku důležitý, pamlsky miluje také a bez nich by jackpotový bridge sice pomalu ale jistě svůj význam ztratil. Pokud ji tedy chci v normálním životě ocenit co nejvíc bez pamlsků, dělám to prostě celým svým projevem a všemi slovy, co mne v tu chvíli napadnou. Jackpotový bridge si schovávám pro chvíle tréninku, nechci o něj přijít.